

vojne duše in potem šele se more pričeti prava zgradba dela.

Nivó človeštva je vsled vojne zastrupljen in prepojen z alkoholom, alkohol nam pa uniči lahko docela načrtani cilj.

Ker se pa dela in kuje nivó človeštva iz volje in dejanja posameznika, moramo najbolj upoštevati in gojiti voljo. Največje važnosti za vsaki uspeh je moč hotenja. Zato naj bo geslo: **to znam tudi jaz, to zmorem tudi jaz.** Saj pravi tudi Cankar sledeče: »Kdor dvomi o svoji moči, ni več močan.« Macchiavelli je bil da neomajni volji nič ni nedosegljivega. V mladosti je bil na cilj veliko lažje dosegljiv kot v starosti. Čim starejši postaja človek, tembolj se zmanjšuje fanatizem volje in na njegovo mesto stopa izkušnja. Scheler nam to jako dobro karakterizira z besedami: **čim primitivnejši je človek, tembolj veruje, da mu je mogoče vse s samim hotenjem.** Najpomembnejša lastnost hotenja je pa nedvomno zavest, ki nam pove: to v svojem dejanju premoreš in tega ne zmoreš. Ta zavest je mati vere in pristnega veselja do življenja. Zato pa moramo imeti v pedagogiki zmiraj pred očmi, da **vzgajamo in širimo samozavest moči, ker dragače gre mnogo sil v izgubo, ker se človek ne zaveda prav tega, kaj zmore in ker se ne zaveda moči lastne volje.** Zato tudi pravi Macchiavelli: »Tisti, ki se ne zaveda moči, obenem noče tega, kar hoče — in obenem hoče tudi to, česar noče.« To kar bi se reklo z drugimi besedami: človek brez volje, je brez moči cilja in brez krmila, ki prične vsako delo in vse in ničesar ne dovrši. Dr. Ozbalt imenuje človeško bitje »homo faber in homo fabiens« — otroka sveta in otroka luči. Svet in luč naj torej kujeta značaj. Kaj je značaj, je še celo Kerschesteinerju nejasno. Pač pa nam navaja nujno potrebne elemente značaja: moč, voljo, obvladavanje samega sebe, za to jasnost sodbe in tankočutnost. Veliko se greši ker se zanemarija vzgoja značaja in se vzgoja preveč naslanja na razum. Človeške značaje se pa mora v prid skupnemu življenju pravilno ceniti in pravilno vzgajati. Človeški razum uporabljaj poravnati, to kar ima od dobrega značaja, samo v egoističen dobrobit, ker nič ima razum samo vidik: preračunati, soditi in vladati. Paralelno z razumom hodi instinkt, ki je veliko idealnejši, kot na razum, a ne rešuje problemov, ker povzroča ni združen z voljo in močjo. Dokazujem omenjeno trditve sledeče: Kaznovanega sleparja pahamo iz družbe, zavistnega strahopetca in nezmožnega grajevca proglasimo za duhovito glavo, želimo si zdravja, zaničujemo ubogega; tistega, ki prenaša samoto, smatramo za čudaka. Pravimo, da zaničujemo boječnost, pa se ne zavedamo, da je radovednost, laž, prekanjenost, plaho itd. na isti stopnji z njo. Nikakor pa ne povzdiguje moč krepkosti koristi, kakor bi bilo treba n. pr. pogum, resničnost, zvestoba in nesebičnost. To pa radi tega, ker nam zabranjuje egoistični razum.

Jasno je, da le utrjen značaj koristi celokupnosti in moderni državi. K temu pa je potrebno poštenja in odgovornega čuta napram sebi in napram drugim. Da pa to spoznanje tudi udejstvujemo, ravnajmo zopet voljo, moč hotenja in kot tretjo točko izvršitev teh dveh predpogojev, to je obvladavanje samega sebe.

Človek lahko živi brez železnice, telefona, električne luči, nikakor pa ne brez obvladavanja samega sebe. Foerster pravi, da je obvladavanje samega sebe za človeka to, kar za leva čeljust in zobovje, za ujede pa oko. Večkrat nas je našega smeha sram, a mi kljub temu ne obvladamo naših mišic. Še huje pa je obvladavanje jezika. Pitagorejci so sprejeli nove člane v društvo šele z dokazilom, da zna petent 3 leta molčati; bili so pa zato možje sijajnih vzgledov obvladavanja samega sebe. Demostenes je šel k morju in odpravil jecljanje. Julij Cesar se je ubranil vsake nepremišljene besede v letu s tem, da je, predno je kaj izgovoril, šel do 20. Ako ima človek moč obvladavanja samega sebe, je to toliko, kot da je on tudi gospodar svojega telesa in svojih slug, tako mišic, žledodčnih živcev itd. Naglo težen človek je brez vsake samoobvlade, je avtomat, ki ne obvlada samega sebe. Človek si je priboril vladno nad naravo, s svojo energijo in svojo močjo. Samo močnim naturam je bilo mogoče najti iznajdbe, da obvlada človek elektriko, paro, da ima dinamit in da je tako gospodar sveta. Ventil pri stroju regulira množino pare in potem tega premik lokomotive, preobli škodljivi tok elektrike uniči strelodov. Pri nas more nadomestiti vse to — obvladavanje samega sebe. Uravnati mora smeh, jezo, glad,

na potovanju ježo, zaspanec, sploh vse, kar nam je lahko zoprno. Veliko je ljudi, ki imajo dobro srce, pa nimajo moči volje, ker tudi ne poznajo obvladavanja samega in so radi tega hudobni ljudje. Vzgoja obvladavanja samega sebe pa potrebuje najstrožje konsekvencnosti. Stavbenik mora biti že pri polaganju temelja natančen. Kakor mora biti stavbenik previden, da pri polaganju temelja ne prezre okolnosti, ki bi izruvala ali izprali temelji, tako moramo biti tudi pri vzgoji obvladavanja samega sebe previdni in zamoriti v kali sovražne sile samoobvlade. Zatirati moramo laž, ki pride tukaj kot največja sovražnica v poštev.

(Dajte prihi.)

Vabilo

k ustanovnemu občnemu zboru

Učitelj. stavbinske zadruga v Ljubljani

registrovana zadruga z omejeno zavezo

ki se vrši v nedeljo, 13. nov. t. l. ob 10. uri dop. v Učiteljski tiskarni v Ljubljani.

DNEVNI RED:

1. Sklepanje o ustanovitvi.
2. Čitanje in odobrenje pravil.
3. Izvolitev prvega načelstva.
4. Izvolitev nadzorstva.
5. Slučajnosti.

K obilni udeležbi vabi

Priljubljeni odbor.

Iz naše organizacije.

Gospodarska organizacija.

Društvo »Učiteljska samopomoč« naznanja, da so pravila, ki so bila priobčena v »Učiteljskem Tovarišu« 21. oktobra 1920, št. 40, odobrena. Po teh pravilih se lahko zavarujejo za slučaj smrti učitelji, njihove žene in učiteljice v kraljevini Srbov, Hrvatov in Slovencev, ki še niso prekoračili svoje starostne dobe 45 let. Dediči družvenikov prejmo tolikokrat po 2 D, kolikor je članov. Društvo ima sedaj 230 članov. Ob prvem smrtnem slučaju se bo izplačalo 460 D ali 1840 K.

Nanovo vstopivši član plača:

- a) pristopnine do 25. starostne dobe 1. D, do 30. D 5, do 35. D 20 in do 45. D 50;
  - b) vpisnine 5 D;
  - c) za zadnji smrtni slučaj 2 D;
  - č) letnine 2 D;
  - d) upravnine 1 D in poštne stroške.
- Nadalje se pa plačuje letnine 2 D, upravnine 1 D in za vsaki smrtni slučaj 2 D ter poštne stroške.

V prošnji za vsprejem je treba navesti kraj, dan, mesec in leto rojstva in ji je priložiti zdravniški certifikat.

Kdor želi izvod pravil, naj pošlje v poštinih znakih 1 D.

Smrtni slučaj se glasom § 4. pravil objavljajo v učiteljskih glasilih in se obenem odpošljejo položnice, na katerih so napisani zapadli zneski.

Člani v inozemstvu prejmo tudi pričujoče naznanilo z navedenimi zaostanki v dinarjih, katere naj primernim potom poravnajo, oziroma pošljejo izjavo izstopa, če niso voljni ostati pri društvu.

Stari člani prejmo v kratkem položnice z napisanimi zaostanki v dinarski veljavi. Plačati je 70. 71. in 72. smrtni slučaj (Ivan Debeliak, Ivan Grahl in Adeline Sadarjeva). Za 70. in 71. slučaj se plača še po 1/2 D, za 72. slučaj pa 2 D. Tudi letnina za 1922. v znesku 2 D in upravna 1 D ter poštne stroški naj se vplačajo že vnaprej v izogib poštinih stroškov.

Občni zbor bo v božičnih počitnicah t. l.

Cenjene tovarišice in tovariši!

Vabimo Vas k obilnemu pristopu v društvo, da bo družveni prispevek v slučaju smrti najdražjega bitja tem večji in izdatnej v pokritje velikih stroškov, ki so se in se bodo pojavljali v vsaki rodbini.

Pri tej priliki tudi prosimo okrajna učiteljska društva, naj bi priporočala to zavarovanje svojim članom, da se rešijo

v najbridkejšem položaju vsaj gmotnih skrbi.

Uprava »Učiteljske samopomoči«.

Darila.

— Za učiteljski konvikt je oabrlo učiteljstvo krškega okraja ob priliki društvenega zborovanja dne 22. oktobra t. l. znesek 708 K.

— Članarina in darila za učiteljski konvikt. Tov. Leopold Levstik za učiteljstvo krškega okraja K 708.—; Josip Jerše za Naklega pri Kranju 40 kron.

Društvene vesti.

+ Slovenjebistrjsko učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 17. novembra ob pol 11. uri v dekliški šoli s sledečim dnevnim redom: 1. Prečitanje zapisnika. 2. Dopisi. 3. Poročilo delegatov o I. pokrajinski skupščini v Rogaški Slatini in o I. glavni skupščini UJU v Zagrebu. 4. Najvažnejše o kmetijskem poktu, oziroma drugo aktualno predavanje. 5. Slučajnosti. Zborovanje je za vse člane obvezno. — Odbor.

+ Učiteljsko društvo za Konjiški okraj zboruje dne 24. novembra 1921 ob 11. uri v poslopju deške šole v Konjicah s sledečim dnevnim redom: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo I. pokrajinske skupščine UJU v Rogaški Slatini. 4. Poročilo I. državne skupščine UJU v Zagrebu. 5. Pisanje v ljudski šoli. (Por. g. nazd. tov. Schell). 6. Slučajnosti. Polnoštevilne udeležbe pričakuje odbor.

+ Pedagoško-didaktički krožek v Mariboru vabi na sestanek v sredo, dne 16. novembra t. l. ob 20. uri na deški meščanski šoli. Predava tov. Škof. Tema: »Določevanje vida in njega pomen v šoli.« — Pro domo: Vem, da je odveč — in tudi zaman — opozarjati na polnoštevilno udeležbo. Račoveden sem le, če je pri nas stanovska zavest res tako malo razvita, da bi se mogli udeležiti predavanja vsaj enkrat vsj vpisani člani. Ne zaradi števila, ampak zaradi predavanja samega. — Janko Pirc, t. č. tajnik.

+ Kamniško učiteljsko društvo zboruje v četrtek, dne 17. novembra 1921 ob pol dveh popoldne v šolskem poslopju v Domžalah. Dnevni red: 1. Zapisnik zadnjega zborovanja. 2. Kmetijsko-prirodnoznanjski pouk, predava nadzornik šolskih vrtov tovariš Fran Črnogoj. 3. Slučajnosti. Udeležba zborovanja je obvezna, odsotnost je treba opravičiti tovarišu predsedniku Tomo Petrovcu, nadučitelju v Jaršah pri Domžalah.

+ Učiteljsko društvo za marenberški okraj zboruje v četrtek dne 17. novembra t. l. v Vuhredu ob pol 9. uri s sledečim sporedom: 1. Predavanje šefa oddelka za prosveto g. dvornega svetnika dr. Skaberne-ta. 2. Poročilo o pokrajinski in o glavni skupščini UJU (tov. Golob). 3. Predlogi. — Stanovska dolžnost je, da se udeleži vsak član(ica) zborovanja! Odsotnost se mora opravičiti! Opravičljiva je samo bolezen. — Odbor.

+ Učiteljsko društvo za ptujski okraj zboruje v četrtek dne 17. novembra 1921 ob 10. uri v »Mladiki« v Ptujju po nastopnem sporedu: 1. Zadnji zapisnik. 2. Dopisi. 3. Risanje v ljudski šoli. Tov. Jančič. 4. Poročilo o I. državni skupščini UJU v Zagrebu. 5. Slučajnosti. Ob pol 10. uri zaprisega še nezaprizeženega učiteljstva na okr. glavarstvu. Ob isti uri odborova seja v »Mladiki«. Člani »Sol. Matice« se naj oglašijo pri poverjenikih! Tovarišice iz »Kola Jugosl. sester« naj ne pozabijo na pole in nabrane zneske! — Ivan Klemenčič, t. č. preds.

+ Učiteljsko društvo za poltični okraj Ljutomer zboruje v torek, dne 15. novembra t. l. v Gornji Radgoni. Začetek točno ob pol 10. uri. Dnevni red: 1. Odobritev zadnjega zapisnika. 2. Došli dopisi. 3. Razgovor o raznih stanovskih in šolskih zadevah. 4. Potovanje po Srbiji. Poroča tov. Cveko. 5. Poročilo o I. državni skupščini UJU v Zagrebu. Poda tov. Ivanjšič. 6. Slučajnosti. Pred zborovanjem kratka pevka vaja. Pridite polnoštevilno! — Predsednik.

+ Učiteljsko društvo za celjski okraj zboruje v četrtek dne 17. novembra točno ob 9. uri v Celju v mestni deški šoli po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Stanovske in društvene zadeve ter dopisi. 3. Poročilo o seji širšega sosveta in I. pokrajinski skupščini v Rogaški Slatini ter o I. državni skupščini UJU v Zagrebu. 4. O šolskih vrtovih in kmetijskem pouku, predava nadzornik za šolske vrtove gosp. A. Skulj. 5. Predlogi in slučajnosti. 6. Vprašalna škrinjica. Ker je tokratno zborovanje zadnje v tekočem letu in je po sklepu skupščine UJU v Slatini udeležba za vsakega člana obvezna, vabijo se vse tovarišice in tovariši, da se polnoštevilno udeležijo zborovanja. A. Sivka, t. č. predsednik.

Iz Jugoslavije.

— Za izenačenje plač in preuredbo draginjske doklade. Iz Beograda poročajo. Zakonodajni odbor bo razpravljal te dni o uredbi glede draginjskih doklad drž. uradnikov. Demokratski klub je z ozirom na to razpravljal o tem vprašanju in sklenil, da naj se uredba izpremeni in izvede izenačenje plač za vsa država. Po ustavi mora zakonodajni odbor resiti uredbu do dne 28. decembra. V debato sta med drugimi posegla ministra Pribičević in Kriznan, ki sta posebno naglašala potrebo, naj se draginjski dokladi uredi po draginji po mestih, ne pa, kakor doseđaj, po pokrajinah.

— Razširjenje naše gospodarske organizacije. Opozarjamo na današnje poročilo o razširjenju »Učiteljske Samopomoči«, ki je prinašamo v oddelku »Naša gospodarska organizacija«, ker ne zadeva samo članov Samopomoči temveč tudi ostalo učiteljstvo. Predsednike in tajnike okrajnih učiteljskih društev opozarjamo, da naj spravijo poročilo o izpopolnitvi našega gospodarskega organizovanja tudi na dnevni red okrajnih učiteljskih zborovanj.

Poziv! Nekatera vodstva ljubljanskih ljudskih in meščanskih šol še do danes niso poravnala računov za dobavljanje drv v letu 1919/20. Prosim vsa prizadeta vodstva, da store to nemudoma, da jih ne bođe treba navesti imenom. Denar je poslati podpisnemu, ki bođe potem končno obračunal z deželno banko. — J. Ambrožič.

— Zalec. (Dopis.) Z ozirom na dejstvo, da je na državni trgovski šoli v Celju nemščina obvezen predmet, je tuk. kr. šol. sv. sklenil, tudi na tuk. osnovni šoli vpeljati nemščino kot neobvezen predmet začeniš s 3. šol. letom. Zglasilo se je 82 otrok, kateri se poučujejo v treh oddelkih po tri ure na teden. Po najnovjši naredbi Viš. š. sv. se mora s 3. šol. letom vpeljati tudi srbohrvaščina kot obvezen predmet na vseh osnovnih šolah brez razlike; ta naredba je pa neizvršljiva za to, ker nasprotuje vendar vsem pedagoškim načelom, da bi se otroci 3. šol. leta poučevali v treh jezikih, ko komaj obvladujejo materinščino. Težko izvršljiva pa bi bila naredba tudi zaradi tega, ker stanejo danes knjige ogromne vsote in komaj so plačane vpeljane knjige, morale bi se nabaviti zopet nove. Moje tozadevno mnenje je sledeče: Kdor se hoče nemščine učiti, naj si najame učitelja in naj ga tudi plača; srbohrvaščina se pa naj obvezno vpelje s 4. šol. letom višje organiziranih osnovnih šol; pomisliti je treba na prenapolnjene eno- in dvorazrednice v samotnih in hribovskih krajih. Višji šol. sv. bi moral najoprejš razveljaviti naredbo glede nemščine in potem se le potrebno in pravočasno ukreniti glede srbohrvaščine. Čudim se gg. tovarišem pri zeleni mlizi. — A. P.

— Šola v Dobrni je priredila dne 23. oktobra t. l. poučni izlet h Gradišniku v Št. Jarž, katerega izleta se je udeležilo 41 kmetov iz Dobrne. Ob tej priliki je imel v Št. Janžu jako lepo predavanje o vzgoji dteves upravitelj državnih toplic g. Jankovič.

— Iz Dobrne. Dne 6. t. m. se je otvorila na Dolrni kmetijska šola. Podavanja se vrše ob nedeljah po pozni naši (2. uri) v šoli. Radi pomanjkanja prostora podavalo se bođe eno nedeljo moškim, drugo ženskam. Z velikim zanimanjem je sledilo občinstvo današnjim predavanjem: 1. Učit. Hrastelj: Delo — njegov izvor in potreba; 2. šolovodja Smid: Desetinsko število in dolgotne mere. (Praktična uporaba). Za podavatelje so nadalje obljubili: upravitelj drž. toplic Jankovič — Sadjereja: Miroslav Kukovič — Živinoreja, gnojšiča in pašniki; gđč. Mara Vogrincova in Berta Plevčak — Krpanjc, pletenje in šivanje; g. Veingerl — vrtnarstvo. Pozneje se namerava otvoriti tudi kuhinja, kjer se bodo kmetska dekleta vadila kunati priproste kmetske jedi in servirni tečaj.

— Desetletnica pomožne šole v Ljubljani. S pravkar pričetim šolskim letom je stopila ljubljanska pomožna šola v deseto leto svojega dela. Ustanovljena je bila v začetku šolskega leta 1911/12 z otvoritvijo prvega razreda. Že v par mesecih (istega leta v novembru) je dobila paralelni razred. Do 1. maja 1918 je imela pomožna šola samo dva razreda. Imenovanega dne se je otvoril tretji razred. Leta 1919/20 se je pomožna šola razširila v petrazrednico in je bil od šolske oblasti dovoljen tudi pripravljalni in šesti razred. Leta 1920/21 je pričelo tudi s pripravljalnim razredom (namenjenim onim otrokom ki še niso godni za pouk v prvem pomožnem razredu). Z letošnjim letom se je izpopolnila pomožna šola s šestim, t. j. zadnjim razredom. — Pomožna

šola je imela do sedaj 159 gojencev, letos jih je 73. Od izstopivših učencev je zaposlenih 16 v raznih rokodelstvih, 6 v tovarnah, 3 v trgovini, 7 pri poljskem delu, 10 pri domačem delu, 4 pri kolportuži, 2 sta v državnem vzgojevališču, 1 je v hiralnici, 1 v sirotišnici, 3 so v domači oskrbi, 9 se jih je izselilo v druge šolske okoliše, 8 jih je umrlo. Nezaposlenih je 8. — Žal, da so ponka na pomožni šoli deležni le otroci nekaterih šolskih okolišev (Ljubljana, Maribor, Mengeš, Jesenice). Za druge, zlasti za podeželske pa ni dobiti primerne oskrbe, ker še nimamo internata za manjnadarjene otroke in ne zavoda za slaboumne otroke. Le-ti zadnji se za sedaj zatekajo v hiralnice in sirotišnice, kjer pač ni za nje pravega mesta, ali pa, prepuščeni domači oskrbi, pohajajo po cestah in so v zabavo poulični otročari. Vendar je nujna potreba, da dobe tudi ti otroci svoj dom, saj imajo iste socialne pravice kakor njih zdravi in polnočni tovariši.

— **«Po polzevo, iz Mežiške doline».** Na notico pod tem naslovom, ki je bila priobčena v 44. številki «Učit. Tovarisa», nam je poslal okrajni šolski nadzornik tov. Miloš Grmovšek sledeče pojasnilo: Dopisnikova izvajanja ne odgovarjajo resnici. Res je sicer, da ni od takrat, odkar je zbolel in odšel v bolnico g. nadz. Thama, v pisarni okrajnega šolskega sveta prevajškega posebne pisarniške moči, resnica pa je tudi, da rešuje med tem časom dole spise gosp. glavar kot predsednik okrajnega šolskega sveta deloma sam, deloma jih pa pošilja meni kot nadzorniku za prevajški okraj v reševanje. Ko sem bil dne 3. novembra t. l. sam našel v pisarni posebnih zaostankov. Pri tej priliki sem se nadalje mogel iz predloženih mi spisov uveriti, da tudi dopis z naslovom: «Orožništvo za učiteljstvo» v isti številki «Učit. Tovarisa» ne odgovarja resnici.

— **«Slepem nove oči.»** Kuratorij za oskrbo slepcev v Ljubljani nam je poslal sledeče vrste v priobčenje: V zadnjem času razpošilja Matej Strgar nekaj svojih duševnih proizvodov v vezani in nevezani besedi privatnikom in zavodom. — V teh objavlja senzacijsko novost »Slepem nove oči.« Izjavljamo, da Strgar še dobro vidi in ni gojenec našega zavoda, ampak hiralec v zavetišču Kranjske hranilnice na Stari poti 3, v katerem poslopu se nahaja tudi zavod za slepce. — Z njim nimamo nikake zveze. — Ker smo izvedeli, da so prejele one proizvode tudi šole po Sloveniji, si dovoljujemo ponovno opozoriti p. n. učiteljstvo na zgoraj pojasnilo.

— **Tiefengruberjevo črnilo.** Črnilo za šolsko in uradno potrebo dobre kakovosti je pri nas po zmernih cenah težko dobiti. Po različnih poskusih s kemičnimi proizvodi svetovnoznanih tovarn se je posrečilo višjemu poštnemu oficijalu K. Tiefengruberju v Mariboru najti črnilo, popolnoma čiste kemične sestavine v najboljši kakovosti, ki ima vse prednosti izvrstnega pisala. — Črnilo daje lepo, čisto pisavo, ki se hitro posuši, ne maže, teče lahko iz peresa, ne da ga razjeda, ne pušča ostankov v črnilnikih in je dosti ceneje, ko vsako drugo blago. Posebna prednost tega črnila je ta, da se hrani v trdih tabletah, od katerih vsaka zadostuje ravno za eno desetino litra tekočega črnila, če se raztopi v vroči vodi. Tablete, ki niso primerjati običajnim črnilnim praškom, so najnovejši izum kemične industrije, ki je s tem svoj namen izvrstno dosegla. Prihranijo se danes nepriemerno visoki stroški za steklenice in druge posode, katere je treba plačati pri nakupu navadnega črnila. Tablete se lahko hranijo za neomejeni čas ne da bi količkaj trpele na kakovosti. Opisani kemični izdelek se proizvaja v sledečih barvah: črno, modro, rdeče zeleno, vijoličasto, in za kopiranje vijoličasto. — Vse barve v izvanredni čistosti in jasnosti. Po glavni kemični sestavi se imenuje to črnilo: Konit ter pride tableta na 1.25 D = 5 K brez ozira na barvo. Šolska vodstva dobe na zahtevo od zgoraj imenovanega dobavitelja po eden vzorec brezplačno za poizkus. Naročeno črnilo se dopošlje brez stroškov ter se priloži pošiljki čekovna položnica.

Neodrešena domovina.

— **Brezpravna raja.** Bič krivice — tako piše tržaški »Učiteljski List« v svoji 20. številki z dne 16. oktobra t. l. — pa da po naših hrbtih. Za Istrjo je prišel na vrsto Trst. Zanka vržena nam krog vrta se oži in oži. Ni treba krvi naših besed, da jasno označijo pogubo v katero nas pehajo; mrzla kronika nam za to zadostuje. Začeli so sprejeti čenjanjem. Nevarno je, da je učitelj dve leti na istem

mestu, torej proži! — Odstavili so 12 mladih učiteljev z motivacijo, da jih več ne potrebujejo, vsem tem pa niso izkazali milosti, da bi jim povedali to vsaj en dan pred začetkom šole, da bi si preskrbeli drugo mesto. Tako so nekateri na cesti, gladni in obupani. Vmešali so se tudi na privatno šolo in so odstranili 2 učiteljski moči, brez preiskave, sam Bog vedi zakaj. Kdor ni stalno nameščen, tega odpustijo kadar hočejo in brez vzroka. Zato pa ni imenovanj. Dvanajst let so nastavljeni nekateri in prosijo leto za letom za imenovanje. Zaman. Trinajsto leto požirajo nekateri šol. prah, trinajsto leto prodajajo poceni svoja pljuča, a vsakdas lahko pridejo in jim porečejo: — Ne potrebujemo vas. — Pojdite! — Italijanski tovariši so bili deležni med tem časom dveh ali celo treh imenovanj. Dalje ne priznavajo več naših izpitov iz italijanščine. Zato so nastavili na slovenske šole Italijane, ki bodo poučevali italijanščino. Tiste ure pa, ki jih tako prevzamejo ti italijanski učitelji, bodo morali nadomestiti slovenski na skrupanih paralelakah, ki bodo brez svojega posebnega učitelja. Zraven vsega tega so znatno skrčili razrede, dasi število otrok nadlo; posledica tega so razredi s 70—80 otroci. — In ti številni razredi bodo brez knjig, saj nam oblasti niso potrdile niti nedolžne računice. — Kam gremo, kam gremo?!

— **Raznarodovanje našega naroda v zasadenem ozemlju.** Odredbo laških šol. oblastnih, da je otvorili laške šole po vseh krajih, koder biva najmanj 15 laških otrok, Lahi že izvajajo. V Divači na Krasu se nametali kopo laških železniških delavcev in pred kratkim so jim ustanovili laško ljudsko šolo, v katero pa love sedaj tudi otroke slovenskih železničarjev. Tem grozi, da bodo odpušteni iz službe, če ne vpišejo svojih otrok v novo šolo. Če pojde s tem nasiljem dalje, bomo doživeli na raznih bolj izpostavljenih krajih slične raznarodovalnice. V Istri se našemu ljudstvu sistematično zapirajo šole, na severu se otvarjajo laške; tako izgleda toliko hvalisana laška pravicoljubnost v zasadenem ozemlju. — Devinčani so prosili, naj se jim šola z odet otvori. Mesto tega so jim poslali Lahi sedaj laškega kateheta, kateri ne razume otrok, otroci pa ne njega.

— **Proslava spomina zaslužnega moža.** Blagopok, tovarišu Vinku Engelmannu je postavila Šentjakobska čitalnica v Trstu krasen nagrobni spomenik na pokopališču pri Sv. Ani. Odkritje se je izvršilo v torek dne 1. t. m. na prav slovesen način. Daljše poročilo prinese prihodnja številka.

— **Upravni odbor »Zveze slovenskih učiteljskih društev v Trstu.«** Na seji upravnega odbora, ki se je vršila pri Sv. Ivanu dne 12. oktobra, je bil izvoljen predsednikom dosedanj predsednik, mnogozaslužni tovariš Grmek, blagajnikom tov. Gruntar in tajnikom tov. Kodé. Kot člani upravnega odbora funkcionarjo sledeči tovariši: Ivo Sepič za jugoslov. uč. društvo v Pazinu, Bogomil Medvedšek za Slovensko uč. društvo v Istri, Ivan Danec za tržaško uč. društvo, Fortunat Lampret za postojnsko društvo, Ignacij križman za goriško, Josip Rakoveček za tolimsko, Matej Mikuž za istrj. uč. društvo in Jože Rupnik za Sloni podružnico v Idriji. Zastopnik voloskega uč. društva je Avgust Rajčič.

Zavednost učiteljstva pri podpisovanju državnega posojila.

— **Podpisovanje 7% drž. invest. posojila po učiteljstvu političnega okraja Slovenjgradec** je doseglo sledeče rezultate: a) v šolskem okraju Slovenjgradec 32.600 K, b) v šolskem okraju Maribor 18.400 K in c) v šolskem okraju Štetaj 35.200 K, kar da skupno svoto 86.200 K.

— **V krškem šolskem okraju** je podpisalo 119 učiteljev in učiteljic 104.800 K državnega posojila na plačilne obroke, direktno s plačanimi zneski pa je podpisalo 9 učiteljev in učiteljic 209.300 K; skupno je torej podpisalo 119 učiteljev in učiteljic 314.000 K državnega posojila.

— **Državnega posojila je podpisalo učiteljstvo litijskega okraja** skupno 60.400 K.

— **Učiteljstvo včlanjeno v »Učiteljskem društvu za celjski okraj«** je podpisalo 67.600 K državnega posojila.

— **Učiteljstvo kamniškega šolskega okraja** je potom čekovnega urada podpisalo 7% invest. državnega posojila 28.600 Din., direktno pa 8.900 Din., skupno 37.500 Din. = 150.000 Kron.

— **V črnomeljsem šolskem okraju** je podpisalo 43 učiteljev(ic) 53.200 K 7% državnega invest. posojila na plačilne obroke, direktno s plačanimi zneski pa je podpisalo 9 učiteljev(ic) 28.200 K; skupaj torej 52 učiteljev(ic) 81.400 K.

— **Podpisovanje drž. posojila na posameznih šolah:** učit. Mošnje 800 K; učit. Mengeš 3600 K; učit. Sv. Tomaž pri Ormožu 3600 K; učit. v Svetinjah 0; učit. Sv. Miklavž 3200 K; Višnja gora 23.600 K; Zagorje ob Savi 5200 K; Toplice pri Zagorju o. S. 4000 K; Prežganje 4000 K; Litija 2800 K; St. Vid 2800 K; Stična 2800 K; Smartno pri Litiji 2400 K; Sv. Križ 1600 K; Krka 1600 K; Žalna 1600 K; Velki gabr 1600 K; Polšnik 800 K; Isole 800 K; Polica 800 K; Kolovrat 800 K; Hotič 800 K; Janče 400 K; Kresnice 400 K; Javorje 400 K; Št. Lambert 400 K; Sava 400 K; Štanga 400 K; učit. Cerknica 3600 K; učit. Strnišče 2000 K; učit. Sv. Križ nad Marib. 400 K.

Razpisi služb.

Štev. 983/P.

RAZPIS UČITELJICE ŽENSKIH ROČNIH DEL.

Po odredbi višjega šolskega sveta v Ljubljani števil. 8727 od 12. oktobra 1921 se razpisuje učiteljska služba ženskih ročnih del na šestrazredni osnovni šoli z dvema vzporednicami pri Sv. Marku niže Ptuja v stalno namestitev.

Pravilno opremljene prošnje naj se vlagajo po predpisani službeni poti do dne 30. novembra 1921.

pri krajnem šolskem svetu Sv. Marko niže Ptuja.

Predsednik:

Dr. Pirkmaier m. p.

Alfonz Breznik

11-letni učitelj Glasbene Matice LJUBLJANA, Kongresni trg števil. 15.

Prvorazredni klavirji, pianini in harmoniji; Förster, Bösendorfer, Heitzmann itd. Učitelji dobe tudi na obroke. Violine in vse glasb. or. dje v bogati izbiri. Strane in tlece vsob vsi na a-belo in drobno.

Največja trrdka v Jugoslaviji.

Ženitbena ponudba!

Starejša učiteljica, popolnoma osamljena, sirota, brez primerne poznanstva v samotni vaški okolici, bi se rada poročila s tovarišem ali drugim uradnikom v starosti 35 - 50 l. Tajnost v vsakem oziru zadržana. Ponudbe pod »Skupno življenje« na upravo »Učit. Tovarisa«.

Odgovorni urednik:

Franc Štrukelj.

Last in založba UJU — poverjeništvu Ljubljana.

Tiska »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Vsak Jugoslovan mora biti član »Jugoslovanske Matice!«

Prva srbska ali hrvatska čitanka

za slovenske osnovne šole.

Priredili

Iv. Lésica, P. Lokovšek in dr. R. Molé

Cena 6 D.

Kot učna knjiga pripuščena z odlokom oddelka za prosveto in vere pokrajinske uprave v Ljubljani, z dne 14. oktobra 1921 št. 5657.

Dobiva se v »Učiteljski knjigarni« v Ljubljani.

IZŠEL JE IMENIK

šolskih oblastev, osnovnih, meščanskih (strokovnih), srednjih šol, liceja in učiteljska v Sloveniji po stanju šol. leta 1920/21. Cena 10 dinarjev.

Natis. in založ. »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

GALERIJA NAŠIH MOŽ.

Po originalih akad. slikarja prof. Koželja je začela Učiteljska tiskarna izdajati portrete naših mož.

Ravnokar so izšli v dvobarvnem tisku: Valentin Vodnik, Anton Martin Slonšek, Josip Stritar. Velikost: 47 x 61. — Cena vsaki sliki 3 din. (ovoj in poštnina posebej). Slike so namenjene šolam, društvom, javnim lokalom, zasebnikom.

Naročila sprejema in izvršuje

Knjigarna Učiteljske tiskarne v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 6.

Učiteljska knjigarna v Ljubljani

priporoča naslednje nove knjige:

Dolina solz

E. Gangl, tri enodejanke: I. Dva svetova. II. Dediščina. III. Trpini. Trdo vez. K 18.—

Otroški oder

Drugi predelani natis. Sestavila Marica Gregoričeva (Stepančičeva). Igrice za mladino otroških vrtec in ljudskih šol. Broš. K 16.—

H. PODKRAJŠEK: Pomočnica izkušnja za rokodelske obrte. Broš. 12 K.

Namen, razvoj in organizacija obrtnega in strokovnega šolstva drugod in pri nas.

Spisal MIHAEL PRESL, prof. na državni obrtni šoli v Ljubljani, broš. K 14.—